

Mjesečno istraživanje o robnoj razmjeni BiH sa inostranstvom
Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)
Agencija za statistiku BiH

1. Kontakt	
1.1. Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2. Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za ekonomske statistike - Odsjek za statistiku vanjske trgovine
1.3. Kontakt osoba	a) Goran Slatinšek b) Adisa Maljanović
1.4. Funkcija kontakt osobe	a) Šef odsjeka za statistiku vanjske trgovine b) Stručni savjetnik za izradu indeksa
1.5. Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6. Kontakt e-mail adresa	goran.slatinsek@bhas.ba , adisa.maljanovic@bhas.ba
1.7. Broj telefona	+387 33 911 965; +387 33 911 959
1.8. Broj faksa	+387 (33) 220 622
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1. Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	31.10.2017.
2.2. Datum posljednje objave metapodataka	31.10.2017.
2.3. Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	31.10.2017.
3. Prezentacija statistike	
3.1. Opis podataka	Objavljaju se podaci o ukupnom izvozu i uvozu, izvozu i uvozu prema partner zemljama, izvozu i uvozu prema sektorima Carinske tarife BiH (Harmonizovanog sistema), područjima i oblastima Klasifikacije djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2), sektorima i odsjecima Standardne klasifikacije međunarodne trgovine (SMTK rev.4), te prema glavnim industrijskim grupacijama i statističkim procedurama.
3.2. Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	<ul style="list-style-type: none"> • Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2) - prema područjima i oblastima; • Standardna klasifikacija međunarodne trgovine (SMTK rev. 4) - prema sektorima i odsjecima; • Carinska tarifa BiH (Harmonizovani sistem) - prema sektorima.
3.3. Sektor obuhvaćen istraživanjem	Istraživanje obuhvata sve sektore SMTK rev. 4; zatim prema područjima A,B,C,D,E,J,M,R NACE rev.2.

3.4. Statistički koncepti i definicije	<p>Izvoz robe označava tok u kojem roba fizički napušta carinsku teritoriju BiH.</p> <p>Uvoz robe označava tok u kojem roba fizički ulazi u carinsku teritoriju BiH.</p> <p>Roba odnosno proizvod predstavlja sva pokretna fizička dobra.</p> <p>Zemlja porijekla robe je ona zemlja u kojoj je roba proizvedena.</p> <p>Zemlja konačnog odredišta robe je ona zemlja u koju roba treba biti isporučena.</p> <p>Statistička vrijednost predstavlja vrijednost robe prema FOB paritetu za izvoz odnosno CIF paritetu za uvoz.</p> <p style="text-align: right;">Statistička vrijednost kod izvoza (FOB – Free On Board) se izračunava na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ako je ugovoreno mjesto isporuke u inostranstvu, vrijednost iz fakture umanjuje se za troškove prevoza, osiguranja i otpremanja robe od granice BiH do mjesta isporuke u inostranstvu, • ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u BiH, vrijednost iz fakture povećava se za troškove prevoza, osiguranja i otpremanja robe od mjesta isporuke u BiH do granice BiH. <p>Statistička vrijednost kod uvoza (CIF – Cost, Insurance, Freight) se izračunava na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u inostranstvu, vrijednost iz fakture povećava se za troškove prevoza, osiguranja i dopremanja robe od mjesta isporuke do granice BiH, • ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u BiH, vrijednost iz fakture umanjuje se za troškove prevoza, osiguranja i dopremanja robe od granice BiH do mjesta isporuke u BiH. <p>Količina robe predstavlja neto težinu robe u kilogramima ili količinu izraženu u nekoj od dopunskih jedinica mjere.</p>
3.5. Statistička jedinica	Jedinica posmatranja statističkog istraživanja robnog prometa sa inostranstvom je svaka robna isporuka koja se obavlja u okviru izvoza i uvoza roba.
3.6. Statistička populacija	Robna isporuka koja je homogena sa stanovišta vrste proizvoda, zemlje porijekla, odnosno namjene, načina plaćanja i momenta prelaska granice.
3.7. Referentno geografsko područje	Podaci se odnose na BiH ukupno.
3.8 Vremenska pokrivenost	Podaci o statistici robne razmjene BiH sa inostranstvom se proizvode i objavljuju od 2005. godine u mjesečnoj dinamici.
3.9. Bazni period	Nije primjenljivo.
4. Jedinica mjere	U statistici robne razmjene BiH s inostranstvom podaci su prikazani u KM, EUR i USD. Podaci u EUR i USD su dobiveni preračunom KM u EUR i USD korištenjem
5. Referentni period	Referentni period je mjesec.
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1. Pravni akti i drugi sporazumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o statistici BiH, • Višegodišnji statistički programi i godišnji planovi rada BiH, • Metodologija Statistike robne razmjene BiH sa inostranstvom, • Međunarodne preporuke i priručnici (Eurostat, MMF, UN).
6.2. Razmjena (posredovanje) podataka	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Direkcija za ekonomsko planiranje; Centralna banka BiH; Statistički ured Europske unije (Eurostat) i Statistički odsjek UN-a (UNSD).
7. Povjerljivost	
7.1. Povjerljivost - politika	<p>Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Zakon o statistici BiH (Sl. glasnik BiH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23.-29.) utvrđuje princip poverljivosti kao jedan od glavnih principa.</p> <p>Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.</p>
7.2. Povjerljivost – postupanje sa podacima	U dokumentu „Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku“ navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene.
8. Politika diseminacije	
8.1. Kalendar objavljivanja	Krajem decembra svake godine BHAS objavljuje Kalendar objavljivanja sa preciznim datumom i vremenom objave statistika za narednu godinu.

8.2. Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf
8.3. Pristup korisnika	Princip da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima na nepristrasnoj osnovi utvrđen je u članu 8. stav 2. tačka h. , i članu 19. stav 2. Zakona o statistici BiH i BHAS ga u praksi dosljedno provodi.
9. Učestalost diseminacije podataka	Statistika robne razmjene BiH sa inostranstvom se diseminira na mjesečnoj osnovi.
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1. Saopćenja	- Mjesečna saopćenja „Statistika robne razmjene BiH sa inostranstvom za mjesec“ http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/ETS_2015M10_001_01_hr.pdf - Godišnje saopćenje „Statistika robne razmjene BiH sa inostranstvom za 2014. godinu“ http://bhas.ba/saopstenja/2015/ETS_2014M12_001_01_bos.pdf
10.2. Publikacije	- Tematski bilten „Robna razmjena BiH sa inostranstvom 2014 “ http://bhas.ba/tematskibilteni/ETS_2014_001_01-bh.pdf . - BiH u brojevima – dio „Vanjska trgovina“ http://bhas.ba/tematskibilteni/BHB_2014_001_01_bh.pdf .
10.3. Online baza podataka	Nisu dostupni podaci o statistici robne razmjene sa inostranstvom na on-line bazi podataka BHAS-a. Korištenje (konsultovanje) setova podataka: ne raspoložemo informacijama - ne postoji softwer za određivanja web hits.
10.4. Pristup mikro podacima	Nisu dostupni mikropodaci.
10.5. Drugo	Ne postoje druga sredstva diseminacije. Korištenje (konsultovanje) meta podataka: ne raspoložemo informacijama - ne postoji softwer za određivanja web hits.
10.6. Dokumentacija o metodologiji	- Statistika vanjske trgovine - uputstvo za korisnike: http://bhas.ba/metodoloskidokumenti/2008-md-vanj-trg-bh.pdf - Metodologija - Statistika vanjske trgovine Bosne i Hercegovine: http://bhas.ba/metodoloskidokumenti/2005-md-vanjska-trgovina-bh.pdf .
10.7. Dokumentacija o kvalitetu	Izveštaj o kvalitetu je dostupan na web stranici BHAS-a na: http://www.bhas.ba/?option=com_content&view=article&id=85ba .
11. Upravljanje kvalitetom	
11.1. Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse evropske statistike (CoP) i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: Politika i mehanizmi upravljanja kvalitetom u BHAS-u: http://www.bhas.ba .
11.2. Procjena kvaliteta	Kvalitet je na zadovoljavajućem nivou. Generalno govoreći, ispunjen je cilj da se obezbijedi robusna, pouzdana i relevantna statistika, koja će zadovoljiti potrebe korisnika.
12. Relevantnost	
12.1. Korisničke potrebe	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja su: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Centralna banka BiH, Eurostat, Statistički odsjek Ujedinjenih nacija (UNSD), ambasade i konzularna predstavništva stranih država. Korisnici ovih podataka su i poslovni subjekti-preduzeća, mediji i opća javnost. Interno se ovi podaci koriste u statistici nacionalnih računa za proizvodnju bruto domaćeg proizvoda.
12.2. Zadovoljstvo korisnika	Glavni zahtjevi korisnika za podacima se odnosi na format saopćenja na web stranici. Naime, u cilju lakšeg upravljanja podacima i njihovoj analizi pdf format saopćenja ne odgovara potrebama korisnika i radi se na tome da se postave i excel tabele. Statistika robne razmjene BiH sa inostranstvom predstavlja značajan primarni izvor podataka za veliki dio nadležnih organa koji donose odluke za javni i privatni sektor. Npr. • omogućava BiH vlastima da se pripreme za bilateralne i multilateralne pregovore u okviru trgovinskih sporazuma, • predstavlja važan izvor informacija za statistiku bilansa plaćanja i nacionalnih računa, kao i za ekonomske studije, • pomaže preduzećima da provedu istraživanje tržišta i razviju svoju poslovnu strategiju.

12.3. Kompletnost podataka	Stopa kompletnosti podataka za P: stopa kompletnosti podataka iznosi 100 %. Za ovu statistiku se izračunavaju svi ključni pokazatelji, koji se zahtijevaju prema međunarodnim standardima.
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1. Opća tačnost procjene	Na tačnost podataka o statistici robne razmjene BiH sa inostranstvom utiče obuhvat podataka, korištene jedinice mjere, revizija podataka, povjerljivost i kontrole (provjere validnosti i vjerodostojnosti podataka). Obzirom da se osnovni podaci sastoje od velikog broja jedinstvenih carinskih isprava (carinskih deklaracija), teško je postići apsolutnu tačnost podataka koji se objavljuju.
13.2. Greška uzorkovanja	Nije primjenjivo.
13.3. Neuzoračka greška	Greška obuhvata ne vrše se ocjene grešaka obuhvata za ovu statistiku. Stopa prekomjernog obuhvata ne vrše se ocjene grešaka prekomjernog obuhvata za ovu statistiku. Udio zajedničkih jedinica u ovom istraživanju se ne kombinuju podaci (ne koriste jedinice) iz dva ili više izvora. Riječ je isključivo o podacima iz jednog izvora (administrativni izvor). Greška mjerenja pojavljuju se greške validnosti i vjerodostojnosti podataka. Greška validnosti podataka otkriva se kada unos podataka u Jedinstvenu carinsku ispravu nije tačan, što može dovesti do problema kada se radi
14. Pravovremenost i tačnost objave	
14.1. Pravovremenost	Pravovremenost objave prvih rezultata: T+21 . Prvi rezultati su objavljeni u prosjeku 21 dan od kraja referentnog mjeseca. Pravovremenost objave konačnih rezultata: konačni rezultati se objavljuju 7 mjeseci nakon završetka godine u Tematskom biltenu
14.2. Tačnost	Tačnost objave - objavljivanje za U: stopa tačnosti objave podataka iznosi $12/(12+0) = 1.0$ ili 100 %. Svih 12 rezultata mjesečnog istraživanja statistike robne razmjene sa inostranstvom smo objavili na/ili prije predviđenog datuma objave prema Kalendaru publikovanja. Tačnost objave - objavljivanje za P: T+0 . Nema odstupanja između najavljenog i stvarnog datuma objave (prema Kalendaru objavljivanja).
15. Usklađenost i uporedivost	
51.1. Uporedivost - geografska	Statistika robne razmjene BiH sa inostranstvom primjenjuje međunarodne metodološke standarde prilikom obrade podataka. Ovo omogućuje poređenje podataka BiH sa podacima o robnoj razmjeni drugih zemalja kroz "mirror" analizu tokova. Nepodudarnost uporedivih statistika – koeficijent: bilateralna statistika robne razmjene sa inostranstvom prema specijalnom sistemu trgovine, BIH - SRB 2014. Koeficijent asimetrije (nepodudarnosti) ulaznih i izlaznih tokova (uvoza i izvoza) između ove dvije zemlje iznosi 0.065, odnosno nepodudarnost ovih statistika iznosi 6,5 %.
15.2. Vremenska uporedivost	Uporedivost za U: Podaci o statistici robne razmjene BiH sa inostranstvom se proizvode i objavljuju od 2005. godine u mjesečnoj dinamici. Dužina uporedivih vremenskih serija za P: dužina uporedivih vremenskih serija obzirom da se radi o mjesečnim vremenskim serijama iznosi $11 \times 12 = 132$ (mjeseci).
15.3. Usklađenost – cross domain	Nema relevantnog istraživanja koje provodi druga organizacija. Usklađenost – ispodgodišnje i godišnje statistike: nemamo informaciju o usklađenosti ispodgodišnje i godišnje statistike. Usklađenost – Nacionalni računi: nemamo informaciju o usklađenosti predmetne statistike sa nacionalnim računima.
15.4. Usklađenost – interna	Nemamo informaciju o internoj usklađenosti statistika.
16. Troškovi i opterećenje	Nemamo informacija o troškovima i opterećenjima.
17. Revizija podataka	
17.1. Revizija podataka - politika	Agencija za statistiku BiH ne posjeduje zvanični dokument o politici revizije.
17.2. Revizija podataka – praksa	Revizija carinskih podataka od strane Agencije za statistiku BiH se vrši na mjesečnom i godišnjem nivou. Mjesečna revizija se vrši svaki mjesec za period od početka godine. Godišnja revizija se vrši na konačnim podacima za prethodnu godinu koji se objavljuju u julu tekuće godine u Tematskom biltenu. Revizija podataka je zasnovana na ažuriranim podacima koji se dobijaju od Uprave za indirektno oporezivanje. Korisnici se mogu informisati o reviziji podataka u mjesečnom Saopćenju i godišnjem Tematskom biltenu u dijelu "Metodologija".
18. Statistička obrada	

18.1. Izvor podataka	Jedinstvena carinska isprava koja sadrži podatke koji su važni za sam postupak carinjenja, ali i podatke za potrebe statistike kao i drugih korisnika. Jedinstvena carinska isprava je dokument koju deklarant (poslovni subjekat ili druga ovlaštena osoba, npr. špediter) podnosi carinarnici prilikom carinjena robe. Za prikupljanje i kontrolu ispravnosti JCI odgovorna je Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine – Sektor za carine.
18.2. Učestalost prikupljanja podataka	Podaci se prikupljaju na dnevnoj osnovi od strane Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine.
18.3. Prikupljanje podataka	Administrativni izvor podataka. Individualni podaci o vanjsko -trgovinskim robnim transakcijama - podaci iz Jedinstvenih carinskih isprava se prikupljaju od UIO u redovnoj mjesečnoj dinamici.
18.4. Validacija podataka	Uprava za indirektno oporezivanje i Agencija za statistiku BiH vrše kontrole validnosti i vjerodostojnosti podataka. Greška validnosti podataka otkriva se kada unos podataka nije tačan, što može dovesti do problema kada se radi obrada podataka, tako da se podaci ne mogu uključiti u statističke analize, te se moraju izbrisati ili korigirati. Primjeri ovakvih grešaka su netačne šifre ili šifre koje nedostaju, vrijednosti kojih nema u Jedinstvenim carinskim ispravama, slovne oznake u numeričkim poljima, i obrnuto, itd. Kontrola vjerodostojnosti podataka podrazumijeva provjere tačnosti podataka i procjene svih mogućih grešaka koje su vezane s podacima. Činjenica je da neki podaci koji su prošli provjeru validnosti ipak mogu biti netačni. Rezidualne greške se mogu otkriti ako tražimo nekonzistentne varijable. Jedinstvena carinska isprava je, naprimjer, interno nekonzistentna kada se porede različite varijable, ili nije konzistentna s onim podacima koji su dostavljeni u prethodnim mjesecima.
18.5. Kompilacija podataka	Ne obavljaju se postupci na podacima koji služe za izvođenje novih informacija u skladu sa datim setom pravila.
18.6. Prilagođavanje	Ne koriste se statistički postupci za podešavanje serije (metode desezoniranja).
18.7. Sezonsko prilagođavanje	Ne vrši se sezonsko prilagođavanje.
19. Komentar	/